

Ніклас Бальбон
Лютий 2026

Відновлення довіри: соціальна згуртованість і відбудова у постраждалому від війни Ірпені, Україна

GPPI

GLOBAL PUBLIC POLICY
INSTITUTE

**Friedrich
Ebert**
Stiftung

Контакти

Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні
Борисоглібська, 15а, Київ, 04070, Україна

Відповідальна особа

Фелікс Гетт | Директор Представництва Фонду
в Україні

Контакт

Tel.: +38-044-234-00-38
ukraine@fes.de

У звіті використано фотографію з <https://depositphotos.com/ua>

Погляди, висловлені в цій публікації, не обов'язково
збігаються з поглядами Фонду Фрідріха Еберта (ФФЕ).
Комерційне використання медіаматеріалів,
опублікованих ФФЕ, без письмової згоди ФФЕ заборонено.

Лютий 2026

© Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні

Усі тексти доступні за адресою:

➤ <https://ukraine.fes.de>

Ніклас Бальбон
Лютий 2026

Відновлення довіри: соціальна згуртованість і відбудова у постраждалому від війни Ірпені, Україна

Зміст

Резюме	3
Вступ	4
Соціальна згуртованість і відбудова під час війни	6
Контекст відбудови Ірпеня	6
Перебіг подій	6
Джерела фінансування, прийняття рішень і прозорість	7
Результати опитування	8
Методологія	8
Відчуття прогресу та справедливості	8
Прозорість та участь	11
Тенденції горизонтальної соціальної згуртованості	12
Дискусія та рекомендації	14
Список використаної літератури	16

Резюме

Відновлення Ірпеня, передмістя Києва, спустошеного на перших етапах російського вторгнення у 2022 році, дає попереднє уявлення про те, як відбудова впливає на соціальне полотно України. Через три роки після звільнення близько 80% житла відновлено, а відбудова критичної та соціальної інфраструктури майже завершена. Проте відбудова не є суто механічним процесом: вона змінює розподіл влади і довіри. На основі очних опитувань 610 жителів і 14 якісних інтерв'ю з експертами з відбудови та жителями Ірпеня ми дослідили, як чесність, прозорість і участь у відбудові міста впливають на соціальну згуртованість: довіру серед громадян (горизонтальну) та між громадянами й інституціями (вертикальну згуртованість).

Результати дослідження в Ірпені підважують припущення, які спираються на контексти суспільств, що пережили громадянські війни. Відбудова не посилила розбіжності між соціальними групами: внутрішньо переміщені особи (ВПО), ветерани та цивільні не розглядають одне одного як конкурентів у боротьбі за допомогу чи ресурси. Натомість лінія напруги та недовіри проходить по вертикалі — між жителями й елітами. Аж 81% опитаних називають місцеву владу головним наналежним бенефіціаром відбудови, а 52% висловлюють недовіру її спроможності відповідально розпоряджатися коштами. Так, в Ірпені відчуття несправедливості підважує радше довіру до інституцій, а не суспільну солідарність.

Довіру не змогли відновити і механізми забезпечення прозорості. Україна вклала значні кошти в платформи забезпечення прозорості та цифрові інструменти нагляду — зокрема національний реєстр проєктів з відбудови DREAM, платформу відкритих закупівель Prozorro та Big Recovery Portal, спонсоровану ЄС онлайн-платформу з відстеження проєктів відбудови. Проте ці системи не користуються великим попитом: 82% жителів Ірпеня визнали, що ніколи їх не відвідували. Натомість понад половина респондентів зазначила, що видимі та достовірні результати, регулярне інформування про перебіг процесу та незалежний аудит можуть посилити довіру до відбудови. Якщо коротко, то вертикальна згуртованість залежить не так від обсягу відкритих даних, як від публічних доказів, що відбудова відбувається чесно.

На противагу цьому, горизонтальна згуртованість лишається міцною. Приблизно половина жителів (48%) повідомили про часту взаємну допомогу протягом останнього року, один із чотирьох долучається до волонтерських зусиль із відбудови, і майже половина нині бачить Ірпінь більш згуртованим, ніж до вторгнення. Спільна праця та самоорганізація для відновлення житла посилили зв'язки у громаді та відчуття власної агентності. Попри недоліки, відбудова викликала у суспільстві помірний об'єднавчий ефект.

З досвіду Ірпеня можна винести три важливі уроки для політиків, донорів і дослідників, що працюють у сфері української відбудови:

- **Пріоритезуйте підзвітність над популяризацією вебпорталів.** Довіра виникає у відповідь на перевірені результати. Фінансуйте незалежні аудити, публікуйте результати та поширюйте їх через канали, якими мешканці користуються щодня.
- **Масштабуйте те, що підтримує згуртованість.** Підтримуйте добросусідські ініціативи та невеликі НУО, що уособлюють локальну агентність — основу горизонтальної довіри.
- **Уникайте шаблонів, що стосуються громадянської війни.** Прямі аналогії не застосовні у випадку зовнішньої війни та мобілізації суспільства в Україні. У своїх діях беріть до уваги місцевий контекст, а не запозичені моделі.

Вступ

Коли Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну у лютому 2022 року, однією з її негайних цілей було захопити Київ. З просуванням російських сил у напрямку столиці сильні бої розгорнулися в її північному передмісті, зокрема в місті Ірпінь. До кінця березня українські війська відкинули росіян назад, але величезною ціною: близько 75% інфраструктури Ірпеня було зруйновано або суттєво пошкоджено¹.

Три роки потому відбудова Ірпеня іде на повну. У деяких частинах міста досі трапляються руїни, але на горизонті переважно видніються крани, будови та відновлені споруди. Український уряд, місцева влада та міжнародні донори вклали значні кошти у відбудову домівок, шкіл і громадської інфраструктури². Проте, як показують порівняльні дослідження з повоєнної відбудови, при значних вливаннях ресурсів важко уникнути непорозумінь. Відбудова — це не лише технічна справа, а й політичний процес, у якому різні групи змагаються за обмежені ресурси та за першочерговість відновлення свого життя.

Ця конкуренція за розподіл ресурсів може мати значні соціальні наслідки. Дослідження інших воєнних і кризових контекстів свідчать, що нерівність під час відбудови, реальна чи уявна, може породжувати незадоволення, підривати довіру та послаблювати соціальну згуртованість³. Така динаміка особливо гостро проявляється в умовах, коли нерівний доступ до відновлення накладається на явні соціальні межі, наприклад між етнічними групами, внутрішньо переміщеними особами (ВПО), ветеранами та місцевим цивільним населенням⁴.

В Україні занепокоєння стосовно справедливості процесу відбудови стає дедалі помітнішим. Хоча на національному рівні дискусія щодо відбудови є дуже жвавою, вона здебільшого зосереджена на питаннях макrorівня, як-от урядування, фінансування й антикорупційні механізми. Значно менше уваги приділяється питанням того, як відбудова впливає на соціальну згуртованість на місцевому рівні — зокрема, як жителі громад, що постраждали від війни, сприймають справедливість, підзвітність та участь у процесі відбудови. Наявні опитування⁵ охоплюють загальне ставлення до відновлення по всій країні, але мало говорять нам про те, як ця динаміка розгортається в конкретних громадах. Відповідно, головне питання цього звіту таке: «Як відбудова впливає на соціальну згуртованість в Ірпені?»

Щоб відповісти на це питання, звіт представляє перше локалізоване оцінювання того, як відбудова формує соціальну згуртованість в одному конкретному місті України. У фокусі дослідження — Ірпінь, одне з міст, що найбільше постраждало під час битви за Київ, та одне з перших отримало суттєву національну й міжнародну підтримку. Аналіз спирається на оригінальне очне опитування 610 жителів Ірпеня, проведене у співпраці з Українським центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова у липні 2025 року. Його доповнили 14 якісних інтерв'ю з жителями, волонтерами й експертами з відбудови. Разом ці дані формують основу трьох центральних тез, представлених у цьому звіті.

По-перше, відбудова в Ірпені не породила нових соціальних розбіжностей серед груп населення, що зазнали різного впливу війни, хоча багато досліджень у сфері конфліктів їх і передбачали. Тобто патерни виникнення розбіжностей і міжгрупових конфліктів, задокументовані в умовах багатьох громадянських воєн, не можна

¹ REACH Initiative and UN OCHA, "Ukraine: Residential Building Damage Assessment — Irpin, Kyivska Oblast, February–March 2022," ReliefWeb, September 23, 2022, <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-residential-building-damage-assessment-irpin-kyivska-oblast-february-march-2022> (accessed October 8, 2025).

² PRAGMATIKA.MEDIA, "The City That Doesn't Stop: Three Years of Irpin's Restoration," March 2025, <https://pragmatika.media/en/misto-shcho-ne-zupyniaetsia-try-roky-vidnovlennia-irpenia/> (accessed October 8, 2025).

³ See, among others: Nchongayi Christantus Begealawuh, "Missed or misused opportunity? Social cohesion, national dialogue and peacebuilding in Cameroon," *African Security Review*, 33 (2024): 497–513. <https://doi.org/10.1080/10246029.2024.2385373>; Charlotte Fiedler, "What Do We Know about How Armed Conflict Affects Social Cohesion? A Review of the Empirical Literature," *International Studies Review*, 25, no. 3 (2023). <https://doi.org/10.1093/isr/viad030>; Alexander de Juan, Jan H Pierskalla and E. Schwarz, "Natural Disasters, Aid Distribution, and Social Conflict – Micro-level Evidence from the 2015 Earthquake in Nepal," *World Development*, 126 (2020): 104715. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2019.104715>.

⁴ Oyeindiepreye Solomon and J. Cocodia, "Horizontal Inequality and West Africa's Worsening Security: Case Studies of Mali and Nigeria," *Journal of Education, Society and Behavioural Science* (2023). <https://doi.org/10.9734/jesbs/2023/v36i51220>; Arnim Langer, Frances Stewart, and Rajesh Venugopal, "Horizontal Inequalities and Post-Conflict Development: Laying the Foundations for Durable Peace," in *Horizontal Inequalities and Post-Conflict Development*, ed. Arnim Langer, Frances Stewart, and Rajesh Venugopal (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012), <https://link.springer.com/book/10.1057/9780230348622>.

⁵ E.g., Transparency International Ukraine, "Ukrainians See Reconstruction, but Fear Corruption in It: Results of a Sociological Survey," Transparency International Ukraine, August 18, 2025, <https://ti-ukraine.org/en/news/ukrainians-see-reconstruction-but-fear-corruption-in-it-results-of-a-sociological-survey/>; Transatlantic Dialogue Center, "Survey Officially Published: Reconstruction of Ukraine and International Aid," Transatlantic Dialogue Center, December 13, 2022, <https://tdcenter.org/2022/12/13/survey-reconstruction-of-ukraine-and-international-aid/>; Gradus Research, "Wartime Survey of Ukrainian Society / Eleventh Wave," Gradus Research, February 28, 2022, <https://gradus.app/en/open-reports/wartime-survey-ukrainian-society-eleventh-wave/>.

перенести один до одного на український контекст, якому характерна зовнішня агресія та потужна суспільна мобілізація.

По-друге справжня лінія напруги в Ірпені проходить вертикально, між громадянами та елітами, що відображає обмежену інституційну довіру та широко поширене занепокоєння корупцією.

По-третє, у зусиллях зі зміцнення згуртованості необхідно розрізняти два виміри: горизонтальна згуртованість (довіра та співпраця між громадянами) та вертикальна згуртованість (довіра між громадянами та інституціями). Посилення кожної вимагає різних стратегій. Якщо горизонтальна згуртованість виграє від участі та колективної агентності — наприклад, коли сусіди разом відбудовують пошкоджені будинки, — то вертикальна згуртованість залежить від видимих результатів і підзвітності органів влади. Що важливо, дані опитування свідчать, що підзвітність важить більше, ніж надмір інформації про відбудову. Платформи забезпечення прозорості, як-от DREAM або Prozorro, містять відкриті дані по відбудові, але тільки незначна частка жителів користується ними.

Хоча відбудова Ірпеня перебуває вже на завершальному етапі, а відновлення завжди вимагає узгодження з контекстом, виявлені тут закономірності можуть слугувати цінним орієнтиром під час подальшої відбудови та надавати досвід, який може стати у нагоді іншим українським громадам. Саме тому звіт має наступну структуру: у другому розділі окреслюється поняття соціальної згуртованості та її важливості при відбудові; третій розділ подає контекст відбудови Ірпеня; четвертий розділ представляє результати опитування та якісних інтерв'ю; зрештою, у п'ятому розділі обговорюються рекомендації для донорів, фахівців та дослідників, що працюють з темами України, та надаються практичні рекомендації для соціально згуртованої повоєнної відбудови.

Соціальна згуртованість і відбудова під час війни

Широкомасштабна відбудова ніколи не буває нейтральним процесом. По суті завдання полягає в розподілі ресурсів, уваги та можливостей, де рішення стосовно того, що відбудовується першим, чії будинки або бізнеси будуть пріоритетними та які сфери отримають найбільше підтримки, неодмінно породжують переможців і переможених. Ці вибори формують не лише матеріальний, але й соціальний аспект відбудови, впливаючи на те, чи громадяни вважатимуть відбудову чесною, прозорою та інклюзивною — або ж корупційною та несправедливою. Саме тут поняття соціальної згуртованості стає аналітично та практично корисним. Соціальна згуртованість відображає ступінь довіри та солідарності в суспільстві та між громадянами і їхніми інституціями. Вона має два взаємопов'язані виміри: **горизонтальна згуртованість** — співпраця, довіра та взаємопідтримка серед людей, та **вертикальна згуртованість** — упевненість і взаємопідтримка між громадянами та державою¹. Часи масштабного перерозподілу ресурсів, як-от повоєнна відбудова, піддають обидва виміри суворій перевірці.

В Україні це вже практичне, а не лише теоретичне політичне питання. Коли процес відновлення сприймається як прозорий та інклюзивний, він може посилити колективну солідарність, яка втримує громади під час війни.

¹ Joseph Chan, Ho-Pong To, and Elaine Chan, "Reconsidering Social Cohesion: Developing a Definition and Analytical Framework for Empirical Research," *Social Indicators Research* 75, no. 2 (2006): 273–302, <https://doi.org/10.1007/s11205-005-2118-1>; Julia Leininger et al., "Social Cohesion: A New Definition and a Proposal for Its Measurement in Africa," Discussion Paper 31/2021 (Bonn: German Development Institute / Deutsches Institut für Entwicklungspolitik, 2021), 4, https://www.idos-research.de/uploads/media/DP_31_2021.v1.1.pdf; Valarie Vat Kamatsiko, "Vertical Social Cohesion: Linking Concept to Practice," *Peace and Conflict Studies* 28, no. 1 (2021): Article 5, <https://doi.org/10.46743/1082-7307/2021.1782>

І навпаки, якщо відбудова сприймається як несправедлива або узурпована елітами, то виникає ризик послаблення цієї солідарності та підриву довіри до урядових інституцій. Для політиків і донорів висновок є чітким: розуміння того, як відновлення впливає на соціальну згуртованість, є ключовим для забезпечення ефективної та стійкої відбудови.

Контекст відбудови Ірпеня

Перебіг подій

До звільнення Ірпеня 28 березня 2022 року місто було частково окуповане та потерпало від важкої артилерії, кулеметного вогню і ракетних обстрілів з боку наземних і повітряних сил Росії. Ці атаки вбили 300 цивільних осіб і завдали одних із найбільших руйнувань по всій Україні на ранньому етапі війни: до 75% міської інфраструктури та будівель було пошкоджено². Після того як українські сили успішно відбили росіян у ході битви за Київ, Ірпін став одним із перших міст, яке розробило комплексну, багаторівневу систему фінансування відбудови за підтримки відповідального органу прийняття рішень. Зважаючи на масштаби руйнувань і терміновість відновлення, ця багатошарова система виникла органічно у відповідь на нагальні потреби, а не внаслідок попереднього планування.

Одразу після звільнення розпочалось відновлення: люди розчищали завали, і швидко сформувалися волонтерські групи взаємопідтримки у відбудові. Хоча багато з цих груп лишалися неформальними й існували недовго, деякі переросли в професійні волонтерські організації³ — зокрема НУО «Добробат» і «В50» — які зрештою розширили свою діяльність за межами Ірпеня. Через величезні масштаби руйнувань місцеве керівництво швидко визнало, що крім волонтерських груп і місцевого й національного фінансування Ірпеню доведеться мобілізувати значний приватний капітал для відбудови. З цією метою у квітні 2022 року було створено Фонд відновлення Ірпеня. Заснований тодішнім мером Олександром Маркушиним, депутатом-мільярдером Сергієм Тарутою та колишнім мером Володимиром Каплюком, фонд виник як де-факто гібридний державно-при-

² REACH Initiative and UN OCHA, "Ukraine: Residential Building Damage Assessment — Irpin, Kyivska Oblast, February–March 2022," ReliefWeb, September 23, 2022, <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-residential-building-damage-assessment-irpin-kyivska-oblast-february-march-2022>.

³ B50 Volunteer Community, "B50 Restoration," August 5, 2024, <https://b50.com.ua/en/activities-en/restoration-en/>; Dobrobat, "Dobrobat is a volunteer building division," April 23, 2023, <https://www.dobrobat.in.ua/en/>; Rubryka, "How the volunteer construction battalion Dobrobat works," November 21, 2023, <https://rubryka.com/en/article/yak-pratsyuye-budbataljon-dobrobat/>.

ватний механізм, покликаний залучати кошти та підтримувати обмежену спроможність міста до фандрейзингу та координації зусиль⁴.

Перші результати відновлення критичної інфраструктури засвідчило відкриття першої школи 1 вересня 2022 року, яку відвідав президент Володимир Зеленський⁵. Пізніше того ж року також сформувалися партнерства зі стратегічного планування, зокрема співпраця з Gensler, архітектурною фірмою, що розробила комплексний міський план відбудови Ірпеня⁶. А 12 січня 2023 року UNITED24, державна фандрейзингова платформа, запустила програму Rebuild Ukraine в Ірпені, охоплюючи 18 багатоквартирних будинків по місту та в прилеглих населених пунктах, щоб дати можливість повернутися 4237 мешканцям завдяки ініціативі на суму 719 млн грн (приблизно 15 млн євро) за фінансування міжнародних донорів, державного бюджету та внесків громадян⁷. Іншою важливою віхою було відкриття 20 листопада 2023 року мосту через річку Ірпін, що замінив попередній об'єкт, підірваний українськими силами під час оборони Києва в перші місяці вторгнення⁸.

До жовтня 2025 року Ірпін досяг значних успіхів у фізичному відновленні: повністю відновлено критичну інфраструктуру, а соціальну інфраструктуру — зокрема освітні, медичні та соціальні заклади — до 90%⁹. Житло, хоч і не досягає показників довоєнного рівня, відновлено приблизно на 80%¹⁰. Попри цей вражаючий прогрес, процес відбудови проявив інституційні вразливості, зокрема в аспекті корупції. Відсторонення в січні 2025 року колишнього мера Маркушина на фоні звинувачень у корупції ілюструє цю проблему. Окрім провокування інституційної кризи, цей випадок підкреслює поширене громадське занепокоєння щодо доброчесності процесу відбудови в Україні.

Джерела фінансування, прийняття рішень і прозорість

Відбудова Ірпеня здійснюється завдяки залученню багатовекторних, нецентралізованих фінансових потоків. Екосистему фінансування формують чотири основні джерела:

- 1. Державний бюджет України** — український уряд та міська рада координують розподіл державних, регіональних і місцевих фінансів.
- 2. Міжнародні донори** — ключові внески міжнародних донорів реалізуються як напрямую, так і через багатосторонні платформи, часто незалежні від фінансування місцевої влади.
- 3. Благодійність і спільнокошт** — благодійна та міжнародна допомога розподіляється через місцеві громадські організації на зразок Фонду відновлення Ірпеня, національні платформи, як-от UNITED24, а також приватні благодійні ініціативи.
- 4. Приватні та бізнес-внески** — невеликі ремонти житла й комунальної інфраструктури часто здійснюються прямо коштами жителів або місцевого бізнесу.

Нині відповідальність за прийняття рішень в Ірпені покладено насамперед на Ангелу Макеєву, виконувачку обов'язків мера, яка також очолює Виконавчий комітет міськради, відповідальний за розподіл коштів на відбудову. Проте немає єдиного каналу, через який здійснюються витрати та координація, оскільки не всі фінанси проходять через цей комітет. Хоча міжнародні внески на відбудову та благодійна допомога часто узгоджується з місцевою владою, деякі організації розпоряджаються ними самі. Це створює складну багаторівневу екосистему фінансування — дещо незрозумілу, але стійку, в якій одна помилка не зруйнує цілу систему.

⁴ Тетяна Лутай, "Деокуповані і частково відбудовані: що і за скільки відновили в Ірпені, Бучі та Гостомелі," Українська Правда, 18 квітня 202, <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/04/18/7398362/>

⁵ Office of the President of Ukraine, "Volodymyr Zelenskyy Visited a School in Irpin That Was Restored after Hostilities and Observed the Organization of the Educational Process under Martial Law," President of Ukraine, September 1, 2022, <https://www.president.gov.ua/en/news/volodymyr-zelenskij-vidvidav-vidnovlenu-pislya-bojovih-dij-s-77481>.

⁶ IRSUA, "Irpin Future Restoration for Ukraine - IRS," January 2024, https://irsua.org/wp-content/uploads/2024/01/05112023_Irpin_Future-Vision-Plan-Report_NV_Reduced-1.pdf.

⁷ UNITED24, "UNITED24 Launches the Rebuild Ukraine Program," January 11, 2023, https://u24.gov.ua/news/rebuild_launched.

⁸ Cabinet of Ministers of Ukraine, "Oleksandr Kubrakov: Bridge over the Irpin River opened to traffic," November 20, 2023, <https://www.kmu.gov.ua/en/news/oleksandr-kubakov-vidkryto-rukhn-mostom-cherez-richku-irpin>.

⁹ DREAM Newsroom, "Community Experience: Restoration Challenges and Working with DREAM," DREAM, October 1, 2024, <https://dream.gov.ua/news/article-26>.

¹⁰ Dana Balashova, "The City That Doesn't Stop: Three Years of Irpin's Restoration," Pragmatika Media, October 5, 2025, <https://pragmatika.media/en/misto-shcho-ne-zupyniaetsia-try-roky-vidnovlennia-irpenia/>.

Українська система прозорості відбудови віддзеркалює цей багатoshаровий підхід, спрямований на пом'якшення корупційних ризиків та управління значними фінансовими потоками, до яких залучені численні донори. Платформа DREAM, запущена в березні 2023 року, слугує центральною базою державних інвестицій у відбудову¹¹. Prozorro, українська система електронних закупівель, сприяє прозорим і конкурсним торгам, тоді як фінансований ЄС Big Recovery Portal самостійно відстежує тисячі проєктів відбудови. Разом ці платформи теоретично розширюють доступ громадськості до даних щодо відбудови. Однак на практиці, як описується нижче в цьому звіті, рівень їх використання лишається невисоким, дотримання правил відбувається нерівномірно¹² (наприклад, звіти про виконання нерегулярні), а термінові винятки та слабке застосування примусу дозволяють проєктам уникнути офіційного нагляду¹³. Ці вразливі моменти не лише обмежують прозорість, але й посилюють занепокоєння стосовно корупції в процесі відбудови.

Результати опитування

Методологія

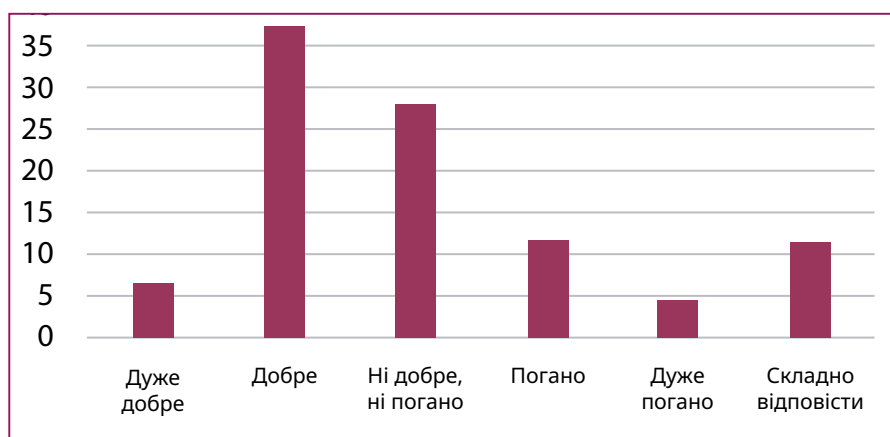
Щоб краще зрозуміти, як відбудова впливає на соціальну згуртованість на місцевому рівні, цей звіт звертається до очного опитування, проведеного Центром Разумкова 18–22 липня 2025 року, в якому взяли участь 610 жителів Ірпеня. Вибірка опитування представляє широкую демографію за показниками гендеру, віку, доходу та статусу переселення, а теоретична похибка для вибірки становить менше 4%. Опитування відображає ставлення громадян до процесу відбудови та її ширших соціальних наслідків, з фокусом на три взаємопов'язані виміри: (1) відчуття чесності та прозорості рішень стосовно відбудови та її фінансування; (2) довіра до місцевої та центральної влади, а також до співгромадян; (3) участь і кооперація, зокрема неформальна солідарність та залучення до прийняття рішень на місцевому рівні. Досліджуючи ці аспекти, опитування виявляє потенційні джерела як вертикальної, так і горизонтальної згуртованості, а також точки напруги в межах процесу відновлення Ірпеня. Результати становлять емпіричну основу для оцінювання того, чи відбудова посилює чи послаблює соціальне полотно, від якого в ширшому сенсі залежить відновлення України.

Відчуття прогресу та справедливості

Загалом жителі Ірпеня переважно позитивно сприймають фізичне відновлення міста, але мають різні погляди щодо того, як розподіляються ресурси з відбудови та як ними розпоряджаються. Більшість респондентів визнають видимий прогрес у відновленні житла, інфраструктури та державних послуг, і більшість (43,9%) зазначають, що результати відбудови або дуже хороші або хороші, і лише 15% опитаних вважають інакше.

Як Ви оцінюєте нинішній прогрес у відбудові Ірпеня?

Рисунок 2

¹¹ Oleksii Klapushynskiy, "DREAM Will Show It All: How Ukraine's Reconstruction Is Going, How Much It Costs, and Who Pays," VoxUkraine, August 19, 2025, <https://voxukraine.org/en/dream-will-show-it-all-how-ukraine-s-reconstruction-is-going-how-much-it-costs-and-who-pays>.

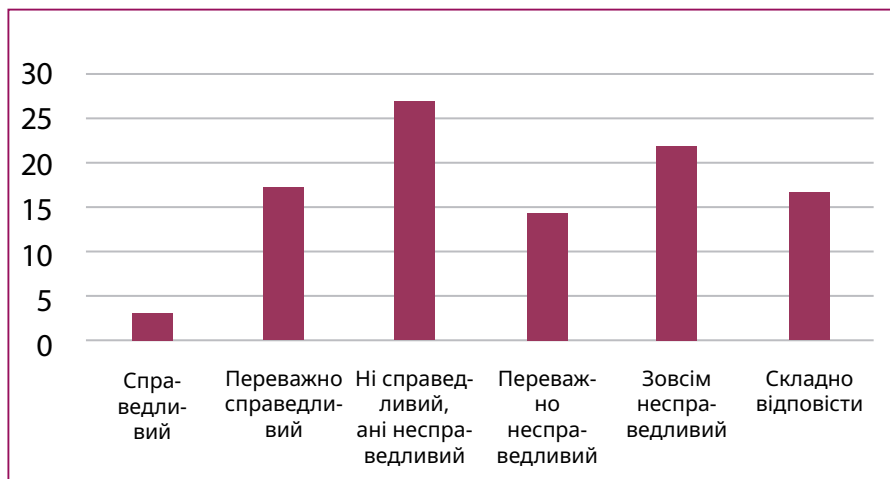
¹² Transparency International Ukraine, "Experience of Ukrainian Communities in Using the DREAM System," Transparency International Ukraine, 2024, <https://ti-ukraine.org/en/research/experience-of-ukrainian-communities-in-using-the-dream-system/>.

¹³ Oleh Ivanov, "Procurement during the Full-Scale War," VoxUkraine, <https://voxukraine.org/en/procurement-during-the-full-scale-war>

Втім оптимізм щодо матеріальної відбудови існує паралельно з постійними сумнівами щодо справедливості та підзвітності. Значна частка респондентів переконана, що переваги відбудови розподіляються нерівномірно, і політичні зв'язки або особистий майновий стан визначають першочерговість надання допомоги. Як наслідок, вони вважають відбудову переважно несправедливою або зовсім несправедливою.

Чи справедливий процес відбудови в Ірпені?

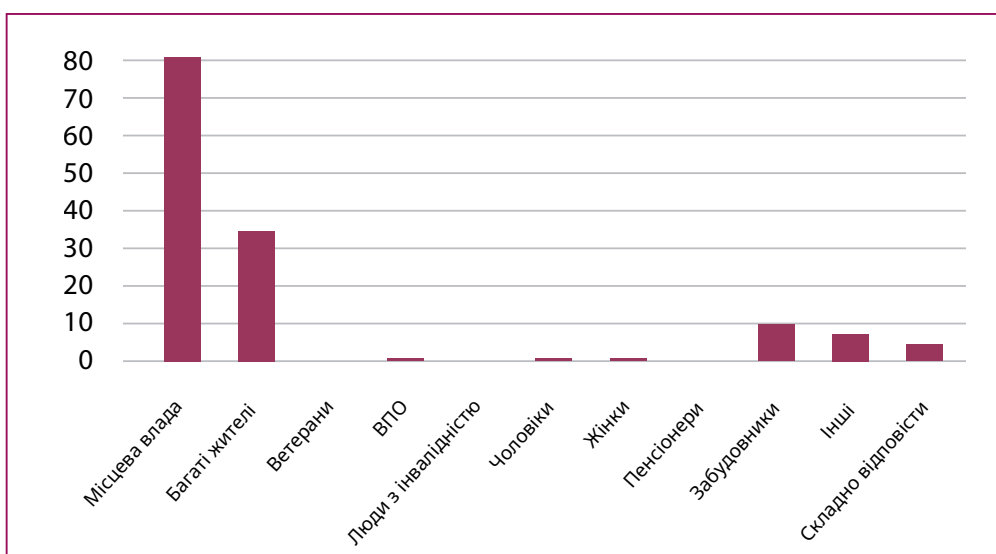
Рисунок 3

Цікаво, що головними бенефіціарами процесу відбудови респонденти назвали еліти, а не інші соціальні групи серед загального населення. Тоді як дослідження на тему конфліктів вказують, що напруга виникає між такими групами, як етнічні спільноти, ВПО, ветерани або локальні цивільні особи, дані опитування з Ірпеня свідчать про інше. Головна лінія відчуття нерівності пролягає вертикально між рядовими громадянами й елітами: справді, 81,3% опитаних вказали на місцеву владу, а 35,5% — на багатих жителів, які отримують невиправдані вигоди від відбудови.

Які групи, на Вашу думку, отримують незаслужену вигоду від відбудови в Ірпені?

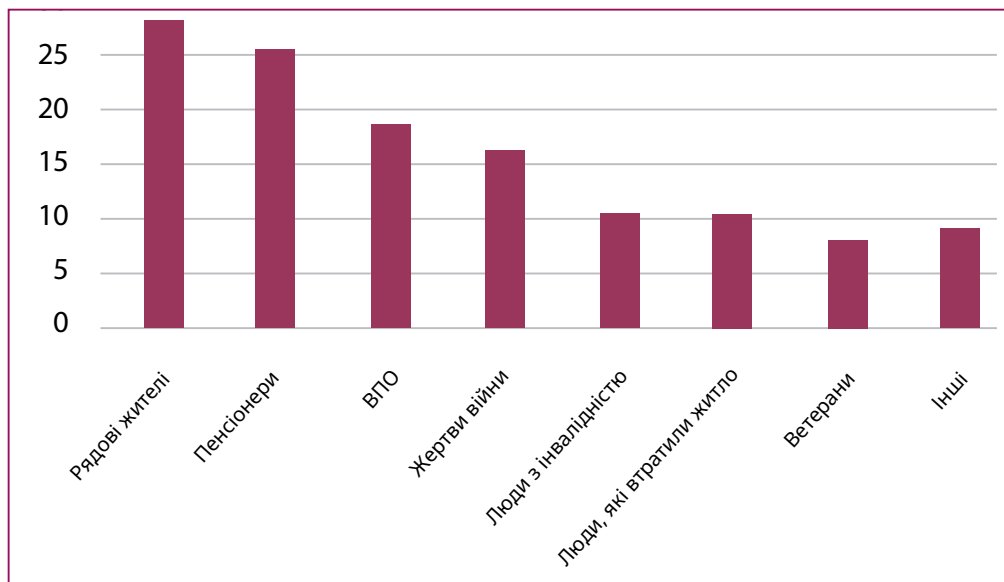
Рисунок 4

У підсумку, ці результати вимальовують двосторонню картину соціальної згуртованості. З одного боку, відсутність міжгрупового конфлікту свідчить про те, що горизонтальна згуртованість — довіра та солідарність між жителями — лишилася переважно незмінною попри відчуття несправедливості. З іншого боку, відчуття, що еліти отримують непропорційно більше переваг від відбудови, знижує вертикальну згуртованість, послаблюючи довіру між громадянами та інституціями.

Які групи, на Вашу думку, залишені позаду?

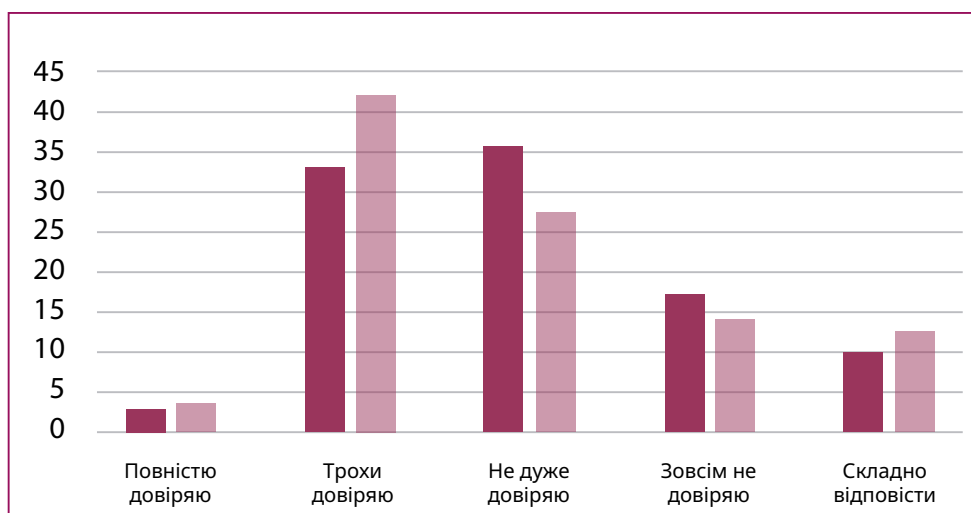
Рисунок 5

Ці результати мають безпосереднє значення для дослідників і фахівців, що працюють з темою відбудови України. Факт того, що напруга стосовно розподілу ресурсів для відбудови в Ірпені існує насамперед між громадянами й інституціями — а не між соціальними групами — спонукає до критичної переоцінки наявних припущень. Багато нинішніх знань і академічних досліджень з відбудови спираються на аналіз контексту громадянських воєн за останні тридцять років, який фундаментально відрізняється від досвіду України — повномасштабного зовнішнього вторгнення та національної мобілізації. Хоча порівняння інформації лишається безцінним, дані з Ірпеня спонукають обережно ставитися до сліпого перенесення патернів з інших постконфліктних зон на Україну, адже це може призвести до хибних висновків.

Наскільки Ви довіряєте місцевій та центральній владі щодо відповідального використання коштів на відбудову?

Рисунок 6

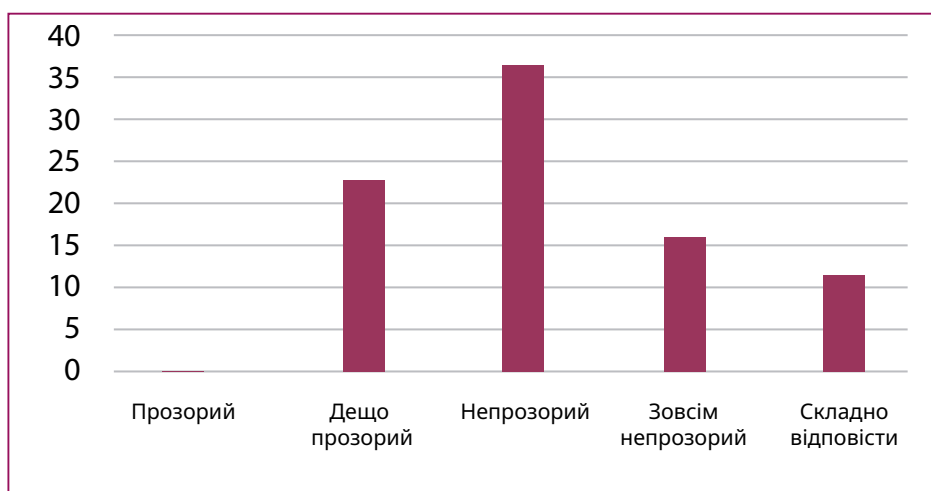
Ці дані також підкреслюють центральну роль довіри до інституцій та відбудови. На запитання, чи вірять вони у відповідальний розподіл коштів владою, 52,4% жителів Ірпеня відповіли, що вони не довіряють місцевій владі, а 41,7% висловили незначну або жодної довіри національним інституціям. Ці результати збігаються з широко поширеним відчуттям несправедливості того, як розподіляються вигоди від відбудови. Коли жителі відчувають упередженість або привласнення елітою ресурсів, зростає недовіра — до відбудови як процесу та до інституцій, які нею керують. Таке сприйняття руйнує вертикальну соціальну згуртованість і створює ризик зниження громадської довіри до влади, що значно посилилась після російського вторгнення. Справді, хоча національні опитування показували різке зростання довіри до уряду в перші місяці війни, свіжіші дані свідчать про зниження цієї тенденції¹⁴ — проте конкретні рушії такого спаду слід іще дослідити¹⁵.

Прозорість та участь

Опитані жителі Ірпеня загалом визнають прогрес у відбудові, але багато хто розуміє лише частково або зовсім не розуміє, як приймаються ключові рішення. Більшість респондентів зазначають, що вони погано поінформовані про способи визначення пріоритетів з відбудови та розподілу коштів.

Наскільки прозорим є процес прийняття рішень щодо проєктів відбудови в Ірпені?

Рисунок 7

Ці результати можна пояснити двома способами: або жителі Ірпеня не отримують достатньо інформації про зусилля з відбудови, або вони не вірять у правдивість інформації, до якої мають доступ. Хоча обидва варіанти можливі (та цілком ймовірні), дані опитування дають підстави думати, що проблема з прозорістю починається з поширення інформації. Україна та міжнародні партнери розробили численні цифрові інструменти забезпечення прозорості та поширення інформації про відбудову. Проте на запитання, чи ними користуються, переважна більшість респондентів (82,7%) відповіли, що вони не відстежують інструменти на зразок DREAM, Prozorro чи Big Reconstruction Portal.

Викликає занепокоєння також те, що цими сервісами недостатньо користуються попри відносно високий рівень поінформованості про них серед жителів Ірпеня (33,1%). Це чітко свідчить про брак впевненості щодо їх користі та викликає серйозні запитання до їхньої реальної ефективності. Деякі інтерв'юанти навіть припускали, що головною аудиторією цих порталів є не так українці, як міжнародні донори, що очікують видимих доказів прозорості. Хоча така прозоре звітування про результати може допомогти підтримувати впевненість донорів і забезпечити продовження інвестицій у відбудову України, вона також несе ризики. В умовах обмежених ресурсів пріоритезація розрекламованих, але рідко використовуваних механізмів прозорості може викликати питання про доцільність використання коштів — і, що важливіше, це може підрвати довіру всередині країни, якщо громадяни сприйматимуть прозорість радше символічно, аніж як реальне явище.

¹⁴ KIIS, "Dynamics of Trust in Social Institutions in 2021–2022," *Kyiv International Institute of Sociology*, <https://kiis.com.ua/?lang=eng&cat=reports&id=1174&page=1>.

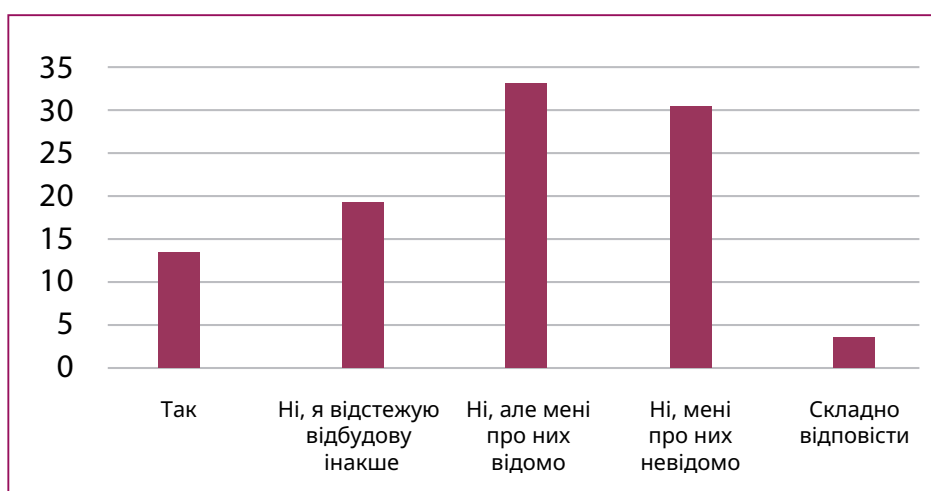
¹⁵ KIIS, "Dynamics of Trust in Social Institutions 2021–2024," *Kyiv International Institute of Sociology*, <https://www.kiis.com.ua/?lang=eng&cat=reports&id=1467&page=1>.

Водночас дані свідчать, що недовіра громадян до відбудови не є стабільною. На запитання, що збільшило б упевненість людей у місцевій владі, респонденти дали неочікувано прагматичні відповіді. Три найбільш поширені з них охоплюють такі заходи, як регулярне інформування про результати відбудови (56,4%), проведення незалежного аудиту (52,8%) та видима демонстрація реальних результатів (50,5%). Натомість менш ніж кожен четвертий респондент назвав визначальними громадські слухання (21%) або спрощену процедуру скарг (20,8%). Така тенденція свідчить про те, що довіра громадян менше залежить від формальних механізмів участі, а більше від реальної підзвітності та видимих результатів. Іншими словами, жителі не просять більше інформації — вони прагнуть мати більше підтверджень.

Ці результати підважують домінуючу увагу донорів до цифрових інструментів прозорості. Для зміцнення вертикальної згуртованості найважливішим є не просування порталів і звітів, а надійних, видимих доказів справедливого й ефективного проведення відбудови: незалежної перевірки проєктів, достовірних результатів і постійного громадського моніторингу використання коштів на відбудову.

Рисунок 8

Чи користувалися Ви інформаційними онлайн-порталами для відстеження відбудови?

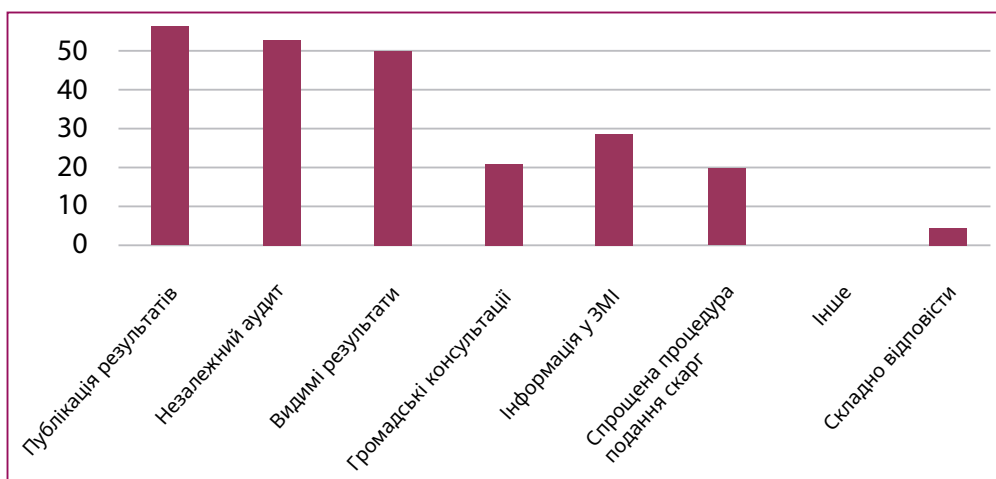

Тенденції горизонтальної соціальної згуртованості

Хоча жителі Ірпеня часто висловлюють занепокоєння щодо чесності та корупції в процесі відбудови, дані опитування показують, що це сприйняття не зруйнувало соціальні відносини всередині громади. Горизонтальна соціальна згуртованість — довіра, співпраця та взаємна підтримка серед громадян — лишається відносно стійкою.

Рисунок 9

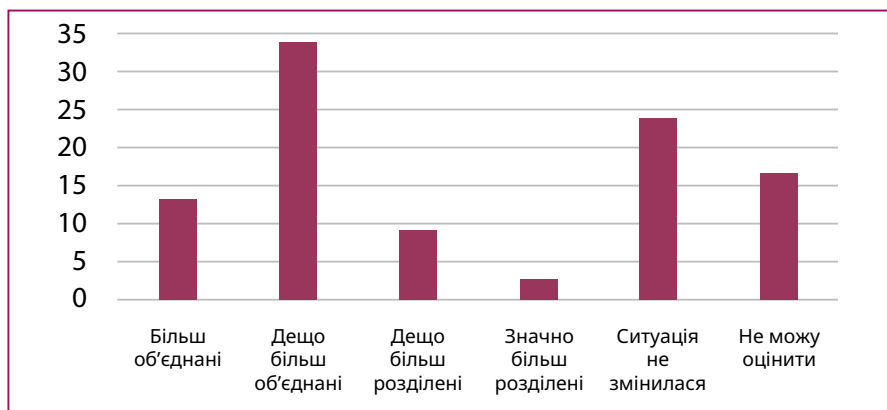
Що переконало б Вас більше довіряти процесу відбудови?

Велика кількість опитаних (43,8%) повідомляють, що довіра між людьми в Ірпені лишилася стабільною в період відбудови, у той час як ті, що вважають, що вона зросла (16,4%) і ті, що бачать спад (16,6%) розділилися практично порівну. Якщо порівняти теперішнє з періодом до повномасштабного вторгнення, картина стає трохи позитивнішою: 47% жителів описують громаду Ірпеня як «дещо» або «значно більш» об'єднану сьогодні, тоді як 12% вважають її більш розділеною. Подібним чином половина респондентів (50%) стверджує, що нині люди схильні допомагати одне одному більше, ніж до війни.

Порівняно з періодом до 24 лютого 2022 року жителі Ірпеня:

Рисунок 10

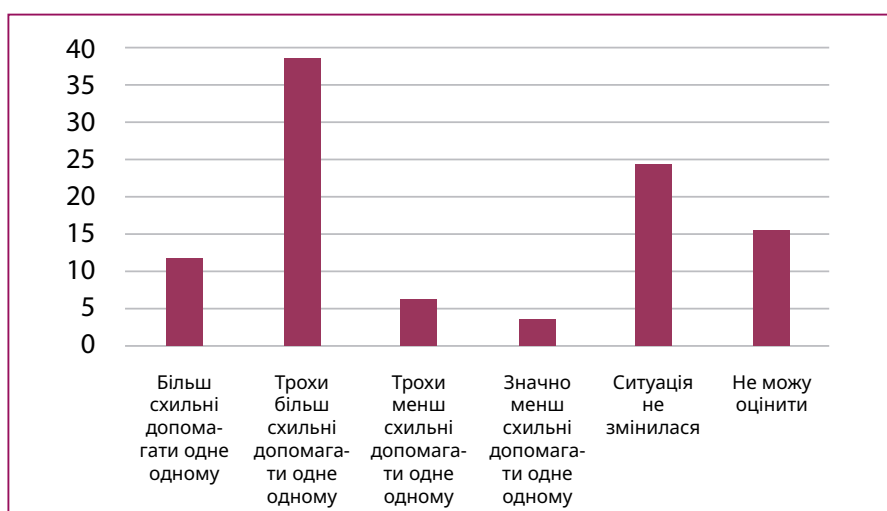

Ці кількісні результати відповідають даним з якісних інтерв'ю: співрозмовники часто відзначали, що неформальна взаємодопоміжка та самостійно організовані зусилля з відбудови (напр., ініціативи добросусідства та місцеві НУО) зблизили людей. Вони підкреслили, що спільна праця з розбору завалів, невеликі ремонти, спільні закупівлі та розподіл матеріалів допомогли налагодити практичні зв'язки між жителями. Декілька інтерв'юантів також наголосили на важливості досвіду агентності: спільні дії з відновлення пошкодженого майна замість очікування на офіційну допомогу давало відчуття відновлення контролю після руйнувань і сприяло повсякденній довірі та взаємності.

Справді, неформальна солідарність лишається помітною характеристикою щоденного життя. Майже половина респондентів (48%) сказали, що жителі їхніх районів «часто» або «дуже часто» надають одне одному неформальну допомогу, і більш ніж чверть (27%) зазначили, що брали участь у волонтерській діяльності протягом останнього року. Ці цифри вражають, враховуючи, що після звільнення Ірпеня минуло три роки, і свідчать про те, що суспільна мобілізація, що виникла під час боїв, продовжує підтримувати соціальні відносини громади в період відбудови.

Порівняно з періодом до 24 лютого 2022 року жителі Ірпеня:

Рисунок 11

Загалом виглядає, що відбудова має помірний об'єднавчий ефект. Приблизно кожен третій респондент (29,5%) каже, що жителі Ірпеня стали ближчими один до одного внаслідок відбудови, порівняно з лише 9,7%, які вважають, що соціальна дистанція збільшилась. Ці результати дають підстави вважати, що воєнний і посткупаційний досвід Ірпеня зберіг — і в деяких сенсах навіть поглибив — горизонтальну згуртованість. Сумніви в інституційній чесності не зруйнували впевненість одне в одному. Натомість жителі продовжують покладатися на неформальні мережі, локальні ініціативи та громадські організації як основні джерела підтримки та колективного вирішення проблем.

Дискусія та рекомендації

Окреслені вище результати вказують на тенденцію, що відрізняється від багатьох порівняльних праць з відбудови. По-перше, напруга через розбіжності в Ірпені проходить насамперед вертикально — між жителями та політично-адміністративними елітами, — а не горизонтально між соціальними групами. Це різко контрастує з міжгруповими конфліктами через розподіл ресурсів, на чому часто наголошується в дослідженнях відбудови після громадянських воєн. Отже, випадок Ірпеня застерігає від некритичного перенесення припущень, зроблених у контекстах після громадянських воєн, на відмінні воєнні та посткупаційні умови України.

По-друге, результати демонструють, що дані самі по собі не породжують довіри. Довіра до інституцій, як свідчить опитування, залежить радше від перевірених видимих результатів, аніж просто факту наявності даних. Лише невелика меншість респондентів повідомила про використання національних порталів забезпечення прозорості для відстеження відбудови на місцевому рівні, тоді як перші місця серед найефективніших заходів із посилення довіри посідають інформування про результати, незалежний аудит і видимість завершених проєктів. Якщо коротко, інформаційна інфраструктура сама по собі не є засобом підвищення довіри.

По-третє, попри занепокоєння щодо справедливості, горизонтальна соціальна згуртованість лишилася непохитною і, в деяких аспектах, навіть поглибилась. Жителі повідомляють про вищу єдність і взаємну допомогу, ніж до повномасштабного вторгнення, і більша частка людей вважає, що відбудова радше зблизила людей, аніж розділила. Це вказує на чітке розмежування: скептицизм щодо інституцій не зруйнував полотно щоденних соціальних відносин.

Отже, виділяється два фактори, що сприяють згуртованості. По-перше, реальний і підзвітний прогрес важливіший за збільшення інструментів прозорості. По-друге, горизонтальна кооперація лишається тихою, але непохитною силою. Сусідська допомога, самостійний ремонт і спільний досвід колективних дій після спустошення продовжують переплітати суспільні зв'язки, які самі лиш інституції не в змозі відновити. Разом ці тенденції пропонують чіткий вектор для рекомендацій: відбудовувати вертикальну довіру, пріоритизувати видимі результати, підзвітність і людино-орієнтовану комунікацію; підтримувати горизонтальну згуртованість, інвестувати в локальні ініціативи, завдяки яким жителі вже зараз розв'язують проблеми та розвивають агентність.

1. Пріоритезуйте підзвітність над популяризацією вебпорталів і комунікуйте результати аудиту через канали, якими мешканці користуються щодня.

☑ **Обґрунтування:** в Ірпені суспільна довіра виникає радше у відповідь на перевірені результати, аніж на величезний масив даних. Відповідно, підзвітність має стати частиною всього життєвого циклу проєкту та бути чітко прокомунікованою — не через складні цифрові або онлайн-інструменти, а через доступні та надійні канали, якими жителі користуються в повсякденному житті. Це сприятиме тому, що прозорість стане досвідом, а не суто публікацією.

☑ **Реалізація:**

→ **Незалежний аудит головних проєктів.** Забезпечувати відповідні фінансові/технічні перевірки та формувати короткий аудиторський звіт наприкінці кожного проєкту з відбудови (обсяг, висновки та внесені виправлення).

- **Видиме підтвердження завершення проєктів.** Публікуйте звіт про виконання проєкту на одну сторінку (цілі, обсяг виконаних робіт, фактичні витрати порівняно з плановими, реальний період виконання порівняно із запланованим) з простими свідченням стану до і після проєкту. Для демонстрації результатів можна зробити коротке оглядове відео з фотографіями того, як було і як стало.
- **Цільове інформування жителів.** Поширюйте звіти та висновки аудиту через популярні комунікаційні майданчики, зокрема Telegram і Viber, місцеві ЗМІ та інші видання, якими жителі користуються в повсякденному житті.
- **Єдина лінія для зворотного зв'язку.** Надайте номер телефону та електронну пошту для опрацювання скарг.

2. Масштабуйте те, що підтримує згуртованість.

☑ **Обґрунтування:** в Ірпені сусідська допомога, самостійно організований ремонт і малі громадські організації посилюють щоденну комунікацію та вибудовують горизонтальну соціальну згуртованість. Ці механізми слід підтримувати та масштабувати, де це можливо.

☑ Реалізація:

- **Мікрогранти.** Надавайте невеликі гранти для ремонтних робіт на рівні громади через відповідні місцеві ініціативи/НУО з мінімальним оформленням документів і чіткими стандартами підзвітності.
- **Цільові проєкти в громаді.** Забезпечуйте ресурси для невеликих проєктів відбудови — в ідеалі таких, що не потребують важкої техніки чи залучення великої кількості професійних підрядників (наприклад, відбудова зеленої зони або ігрового майданчика), — як платформи для участі у відбудові. Заохочуйте пропозиції з боку мешканців, підтримуйте малі бюджети та забезпечуйте легкий нагляд, щоб жителі могли брати проактивну участь у відбудові та здобувати досвід агентності й взаємодії у спільноті.
- **Ключова допомога — для невеликих НУО у сфері відбудови.** Надавайте гнучкі операційні гранти (наприклад, на оплату праці персоналу, оренду та базову техніку) для підтримки перевірених місцевих акторів, що координують самодопомогу; проводьте відповідну комплексну перевірку та вимагайте оприлюднення стислих звітів щодо завершених робіт на популярних комунікаційних платформах та у місцевих медіа.

3. Не застосовуйте уроки, винесені з громадських воєн.

☑ **Обґрунтування:** міжнародні фахівці та дослідники переважно покладаються на досвід і знання про відбудову, зібрані в контексті громадянських воєн. Приклад Ірпеня демонструє, що ці очікування можуть кардинально відрізнятись від місцевих реалій. Відповідно, застосування гіпотез із інших контекстів може призвести до хибних оцінок або висновків щодо ситуації, в якій опинилась Україна. Це, зі свого боку, може створити невідповідність між потребами, які фахівці з відбудови намагаються вирішувати, та програмами і потребами, що існують на місці.

☑ Реалізація:

- **Для міжнародних фахівців.** Перевіряйте свої припущення. Визначте, звідки вони походять і на основі яких досвідів і контекстів вони зроблені. Далі проаналізуйте, чи застосовні вони до України та які є відмінності. Якщо ви сумніваєтесь, то замість переносити очікування з інших кейсів, зосередьтесь на здобутті нових знань, заснованих на місцевих реаліях.
- **Для дослідників.** Розглядайте висновки про відбудову після громадянських воєн як гіпотези. Проаналізуйте ці висновки та визначте, чи релевантні вони у випадку України перед тим як їх застосовувати. Де можливо, ґрунтуйте аналіз на емпіричних даних і співпрацюйте з українськими дослідниками для забезпечення відповідності місцевому контексту.

Список використаної літератури

1. B50 Volunteer Community, "B50 Restoration," August 5, 2024, <https://b50.com.ua/en/activities-en/restoration-en/>.
2. Dana Balashova, "The City That Doesn't Stop: Three Years of Irpin's Restoration," Pragmatika Media, October 5, 2025, <https://pragmatika.media/en/misto-shcho-ne-zupyniaietsia-try-roky-vidnovlennia-irpenia/>.
3. Nchongayi Christantus Begealawuh, "Missed or Misused Opportunity? Social Cohesion, National Dialogue and Peacebuilding in Cameroon," African Security Review 33 (2024): 497–513, <https://doi.org/10.1080/10246029.2024.2385373>.
4. Cabinet of Ministers of Ukraine, "Oleksandr Kubrakov: Bridge over the Irpin River Opened to Traffic," November 20, 2023, <https://www.kmu.gov.ua/en/news/oleksandr-kubrakov-vidkryto-ruk-mostom-cherez-richku-irpin>.
5. Joseph Chan, Ho-Pong To, and Elaine Chan, "Reconsidering Social Cohesion: Developing a Definition and Analytical Framework for Empirical Research," Social Indicators Research 75, no. 2 (2006): 273–302, <https://doi.org/10.1007/s11205-005-2118-1>.
6. Alexander de Juan, Jan H. Pierskalla, and E. Schwarz, "Natural Disasters, Aid Distribution, and Social Conflict – Micro-Level Evidence from the 2015 Earthquake in Nepal," World Development 126 (2020): 104715, <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2019.104715>.
7. Dobrobat, "Dobrobat Is a Volunteer Building Division," April 23, 2023, <https://www.dobrobat.in.ua/en/>.
8. DREAM Newsroom, "Community Experience: Restoration Challenges and Working with DREAM," DREAM, October 1, 2024, <https://dream.gov.ua/news/article-26>.
9. Charlotte Fiedler, "What Do We Know about How Armed Conflict Affects Social Cohesion? A Review of the Empirical Literature," International Studies Review 25, no. 3 (2023), <https://doi.org/10.1093/isr/viado30>.
10. Gradus Research, "Wartime Survey of Ukrainian Society / Eleventh Wave," Gradus Research, February 28, 2022, <https://gradus.app/en/open-reports/wartime-survey-ukrainian-society-eleventh-wave/>.
11. IRSUA, "Irpin Future Restoration for Ukraine – IRS," January 2024, https://irsua.org/wp-content/uploads/2024/01/05112023_Irpin_Future-Vision-Plan-Report_NV_Reduced-1.pdf.
12. Oleh Ivanov, "Procurement during the Full-Scale War," VoxUkraine, October 14, 2022, <https://voxukraine.org/en/procurement-during-the-full-scale-war>.
13. Valarie Vat Kamatsiko, "Vertical Social Cohesion: Linking Concept to Practice," Peace and Conflict Studies 28, no. 1 (2021): Article 5, <https://doi.org/10.46743/1082-7307/2021.1782>.
14. KIIS, "Dynamics of Trust in Social Institutions in 2021–2022," Kyiv International Institute of Sociology, January 13, 2023, <https://kiis.com.ua/?lang=eng&cat=reports&id=1174&page=1>.
15. KIIS, "Dynamics of Trust in Social Institutions 2021–2024," Kyiv International Institute of Sociology, January 9, 2025, <https://www.kiis.com.ua/?lang=eng&cat=reports&id=1467&page=1>.
16. Oleksii Klapushynskyi, "DREAM Will Show It All: How Ukraine's Reconstruction Is Going, How Much It Costs, and Who Pays," VoxUkraine, August 19, 2025, <https://voxukraine.org/en/dream-will-show-it-all-how-ukraine-s-reconstruction-is-going-how-much-it-costs-and-who-pays>.
17. Arnim Langer, Frances Stewart, and Rajesh Venugopal, "Horizontal Inequalities and Post-Conflict Development: Laying the Foundations for Durable Peace," in Horizontal Inequalities and Post-Conflict Development, ed. Arnim Langer, Frances Stewart, and Rajesh Venugopal (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012), <https://link.springer.com/book/10.1057/9780230348622>.

18. Julia Leininger et al., "Social Cohesion: A New Definition and a Proposal for Its Measurement in Africa," Discussion Paper 31/2021 (Bonn: German Development Institute / Deutsches Institut für Entwicklungspolitik, 2021), 4, https://www.idos-research.de/uploads/media/DP_31.2021.v1.1.pdf.
19. Тетяна Лутай, "Деокуповані і частково відбудовані: що і за скільки відновили в Ірпені, Бучі та Гостомелі," Українська Правда, 18 квітня 2023, <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/04/18/7398362/>.
20. Office of the President of Ukraine, "Volodymyr Zelenskyy Visited a School in Irpin That Was Restored after Hostilities and Observed the Organization of the Educational Process under Martial Law," President of Ukraine, September 1, 2022, <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-vidvidav-vidnovlenu-pislya-bojovih-dij-s-77481>.
21. Oyeindiepreye Solomon and J. Cocodia, "Horizontal Inequality and West Africa's Worsening Security: Case Studies of Mali and Nigeria," Journal of Education, Society and Behavioural Science 36, no. 5 (2023): 1-17, <https://doi.org/10.9734/jesbs/2023/v36i51220>.
22. PRAGMATIKA.MEDIA, "The City That Doesn't Stop: Three Years of Irpin's Restoration," October 2025, <https://pragmatika.media/en/misto-shcho-ne-zupyniaetsia-try-roky-vidnovlennia-irpenia/> (accessed October 8, 2025).
23. REACH Initiative and UN OCHA, "Ukraine: Residential Building Damage Assessment — Irpin, Kyivska Oblast, February–March 2022," ReliefWeb, September 23, 2022, <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-residential-building-damage-assessment-irpin-kyivska-oblast-february-march-2022> (accessed October 8, 2025).
24. Rubryka, "„For Us, This is a Matter of Honor“: How the Volunteer Construction Battalion Dobrobat Works," November 1, 2023, <https://rubryka.com/en/article/yak-pratsyuye-budbataljon-dobrobat/>.
25. Transatlantic Dialogue Center, "Survey Officially Published: Reconstruction of Ukraine and International Aid," Transatlantic Dialogue Center, December 13, 2022, <https://tdcenter.org/2022/12/13/survey-reconstruction-of-ukraine-and-international-aid/>.
26. Transparency International Ukraine, "Experience of Ukrainian Communities in Using the DREAM System," Transparency International Ukraine, June 10, 2024, <https://ti-ukraine.org/en/research/experience-of-ukrainian-communities-in-using-the-dream-system/>.
27. Transparency International Ukraine, "Ukrainians See Reconstruction, but Fear Corruption in It: Results of a Sociological Survey," Transparency International Ukraine, August 19, 2025, <https://ti-ukraine.org/en/news/ukrainians-see-reconstruction-but-fear-corruption-in-it-results-of-a-sociological-survey/>.
28. UNITED24, "UNITED24 Launches the Rebuild Ukraine Program," January 12, 2023, https://u24.gov.ua/news/rebuild_launched.

Подяки

Я надзвичайно вдячний Феліксу Гетту та Богдану Басію з київського офісу Фонду ім. Фрідріха Еберта за співпрацю в межах цього проєкту. Висловлюю особливу подяку моїй колезі з Інституту глобальної публічної політики Юлії Фрідріх, з якою ми розробили початкову ідею цього дослідження. Зрештою, хотів би подякувати Гаррісону Самфіру та Зое Джонсон за редакційну підтримку та Філіппу Роману, Якобу Генсінгу і Паулю Флахенекеру за корисний зворотний зв'язок щодо попереднього проєкту опитування та всього дослідження.

Відновлення довіри: соціальна згуртованість і відбудова у постраждалому від війни Ірпені, Україна

Незважаючи на свою розподільчу природу, реконструкція в Ірпіні не фрагментувала суспільство за груповими ознаками. Конкуренція за ресурси не призвела до напруженості між місцевими мешканцями, внутрішньо переміщеними особами чи ветеранами. Натомість, групові розбіжності, поширені в багатьох середовищах після громадянських війн, значною мірою відсутні під час відновлення Ірпеня.

Основна лінія розлому проходить вертикально між громадянами та інституціями. Уявна несправедливість, захоплення елітами та проблеми з корупцією підірвали довіру до місцевої влади, а платформи прозорості не змогли відновити авторитет. Інституційна довіра залежить менше від наявності даних, ніж від видимих результатів, незалежних аудитів та перевірених результатів.

Горизонтальна соціальна згуртованість підтримується та зміцнюється завдяки місцевій співпраці та громадянській активності. Участь «знизу вгору», включаючи підтримку сусідів, волонтерську відбудову та самоорганізовані ініціативи, зміцнила довіру та згуртованість. Там, де мешканці відчують активність у відбудові, відновлення стає джерелом соціальної інтеграції, а не розколу.

Усі наші публікації доступні за адресою:

➤ ukraine.fes.de